

ЗАКЉУЧЦИ СИМПОЗИЈУМА „КУЛТУРА И ИДЕНТИТЕТ БУЊЕВАЦА“

Учесници симпозијума „Култура и идентитет Буњеваца“, који је 18. фебруара 2017. године одржан у Новом Саду, сагласни су у следећем:

1. Буњевци, досељени у Бачку током 17. века, досељени су као етничка, односно народносна заједница (група) у Хабзбуршкој монархији са својим народним именом, који су до данас очували. Имали су и имају сопствени етнички идентитет, који се временом – кроз процесе трансформације – обогатио новим садржајима и у основи очувао.
2. Буњевци у Бачкој, живећи као граничари и салашари у породичним задругама, отпочели су свој национални препород у другој половини 19. века, да би за време Аустро-Угарске (1867–1918) били изложени мађаризацији. Ипак, у то време је извршена њихова трансформација из предмодерног етничког у модерни национални идентитет, спајањем традиционалних (усмених, обичајних) и савремених форми испољавања (писмо, новине, књижевност).
3. Буњевци у Бачкој, као и Шокци у Бачкој и Барањи, уз малобројне Хрвате, активно су учествовали у присаједињењу војвођанских области Краљевини Србији 1918. године и стварању Краљевине СХС. Тријанонским мировним уговором, знатан број Буњеваца остао је у Мађарској.
4. У међуратном периоду (1918–1941) бачки Буњевци су били изложени спорадичној србизацији (Буњевци као „католички Срби“), покушају дефинисања Буњеваца као „четвртог племена“ Јужних Словена и интензивној хрватизацији преко католичког клера, ХСС-а и хрватске интелигенције, која је у Бачку досељена из Загреба.
5. Током Другог светског рата бачки Буњевци су били подвргнути поновној мађаризацији, с тим да је мали део у међуратном периоду хрватизованих Буњеваца био активан у остваривању циљева Независне Државе Хрватске, што се наставило и после њеног нестанка са историјске сцене, док је један део био уз Хортијеву политику.
6. Највећи удар на национални идентитет, као и на своја национална и људска права, Буњевци су доживели од стране комунистичких власти социјалистичке Југославије под пресудним утицајем хрватских комуниста, предвођене Јосипом Брозом Титом, која је преко војвођанске полиције (Одељење за унутрашње послове Главног народно-ослободилачког одбора Војводине) забранила слободно национално изјашњавање Буњеваца (као и Шокаца) и наредила да се од 14. маја 1945. године сви Буњевци (као и Шокци) морају сматрати Хрватима. Овај акт је асимилаторски правни акт и суштински је противустанован, па га треба поништити.
7. Иако се у акту о забрани Буњеваца од 14. маја 1945. године полазило од претпоставке да „буњевачка и шокачка народност не постоје“ и да се оне морају „третирати ислучиво као Хрвати без обзира на њихову изјаву“, ипак су послератни пописи становништва на подручју северне Бачке показивали да у многим местима постоје „остали“ као већинско становништво, а то су били

Буњевци. Када је Република Србија дозволила, од 1991. године, да се уведе у пописну листу национална категорија „Буњевац“, показало се да Буњеваца у Србији још има, као што их има и сада.

8. Учесници Симпозијума констатују да је административно негирање Буњеваца и Шокаца у Бачкој и Барањи, и наређење о њиховом „третирању“ као Хрвата, без обзира на њихову изјаву, било у великом делу у функцији актуелног разграничења између Федералне Хрватске и Федералне Србије у подручју аутономне Војводине. С тим у вези се закључује да етнички разлози за повлачење међурепубличке границе између Хрватске и Србије на основу „пописаних“ Срба и Хрвата у спорном подручју Барање, северозападне Бачке и западног Срема, где су у Хрвате уписивани забрањени Буњевци и Шкоци, нису у стварности постојали, с тим да је предлог тзв. Ђиласове комисије био у основи инвалидан, те да је одлука о разграничењу арбитрарна, донесена на штету Србије, а у корист Хрватске, те да је диктирана вољом комунистичког вођства социјалистичке Југославије, предвођене Јосипом Брозом Титом.
9. За последњих 25 година Буњевци су као призната национална мањина у Републици Србији, оснивајући свој национални савет и друге институције и организације у области језика, културе, политике и информисања, показали вољу да конзумирају своја мањинска права, да бране и одбране свој национални идентитет и своју историјску и савремену културу. Та култура, у области сликарства, музике, фолклора, књижевности, обичаја итд., је и даље жива и даје респектабилне резултате.
10. Учесници симпозијума „Култура и идентитет Буњеваца“ су сагласни у ставу да је неправедно и недопустиво оспоравање права Буњеваца на лично изјашњавање о својој националној припадности и колективна права у складу са релевантним законима Републике Србије. То се посебно односи на хрватску националну мањину и њене представнике, као и на Републику Хрватску.
11. Учесници симпозијума ће објавити своја саопштења, односно реферате у зборнику радова, на српском језику и ћириличном писму и на буњевачком језику и на латиничном писму.

У Новом Саду, 18. фебруара 2017. године